

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 2370/24
4.9.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија: Зорице Јовановић, председника већа, Виолете Јоксимовић и Валентине Тодоровић Воркапић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Милан Мелајац, адвокат из Београда, Главна број 20-Земун, против туженог Акционарско друштво за vazдушni saobraćaj AIR SERBIA BEOGRAD из Београда, Јурија Гагарина број 12-Нови Београд, чији је пуномоћник Александар Бугарин, адвокат из Београда, Скендербегова број 3/3, ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о изјављеној жалби тужиле против пресуде Трећег основног суда у Београду П1 164/21 од 28.11.2023. године, у седници већа одржаној 04.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиле и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П1 164/21 од 28.11.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиле за накнаду трошкова поступка по жалби, као неоснован.

Образложење

Ставом један изреке пресуде Трећег основног суда у Београду П1 164/21 од 28.11.2023. године одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиле којим је тражила да се поништи, као незаконито, решење туженог број 66/16792 од 25.01.2021.године, којим је тужили отказан уговор о раду.

Ставом два изреке одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да тужилу врати на рад.

Ставом три изреке одбачена је, као недозвољена, тужба у делу којим је тужилца тражила да се обавезе тужени да тужилу врати на послове који одговарају врсти и степену њене стручне спреме, знању и искуству.

Ставом четири изреке обавезана је тужилца да туженом, на име трошкова парничног поступка, исплати износ од 195.750,00 динара, са законском затезном

каматом од дана наступања услова за извршење до коначне исплате.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужилја, из свих разлога прописаних чланом 373 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11).

Испитујући правилност ожалбене пресуде, у границама овлашћења прописаних чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд у Београду је, као другостепени суд, нашао:

- жалба је неоснована.

У поступку доношења ожалбене пресуде нема битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 Закона о парничном поступку, у вези члана 402 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити се жалбом указује, на друге битне повреде одредаба парничног поступка, које би биле од утицаја на законитост и правилност ожалбене пресуде.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, тужилја је била запослена код туженог од 15.08.2002. године до 25.01.2021. године. Тужилја је била распоређена на пословима специјалисте документације летања 1, у Организационој јединици летачка оператива, функција саобраћај. Тужени је донео Правилник о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова број 2841 од 10.12.2020. године, којим је смањен број извршилаца на пословима специјалисте документације летања 1, у Организационој јединици летачка оператива, са два на један. На пословима специјалисте документације летања 1 била су распоређена два извршиоца, тужилја и ББ. Након доношења Правилника о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова број 2841 од 10.12.2020. године, тужени је донео Одлуку број 2995 од 22.12.2020. године о покретању поступка за утврђивање вишка запослених за чијим радом је трајно престала потреба. Тужени је донео Предлог Програма решавања вишка запослених број 3059 од 30.12.2020. године, који је достављен Националној служби за запошљавање и репрезентативном Синдикату КЕПР. НСЗ је доставила мишљење на наведени предлог број 0108-1046-41/2020 од 05.01.2021. године, а репрезентативни Синдикат дана 11.01.2021. године, на која мишљења се тужени изјаснио дана 14.01.2021. године. Програм решавања вишка запослених број 82 тужени је донео дана 14.01.2021. године, у коме је наведено да је разлог за престанак потребе за радом запослених значајно смањен обим рада у дужем временском периоду, а због мера које су у Републици Србији, и бројним другим државама, уведене током 2020. године, у циљу спречавања појаве, ширења и сузбијања заразне болести Ковид 19. Као последица ових промена, послодавац је био приморан да откаже велики број комерцијалних летова. Услед наведених околности, у условима смањеног обима рада и пословања, постојећи број и структура запослених не одговарају потребама послодавца, због чега је извршио смањење броја запослених, у циљу одржавања пословања и финансијске стабилности. Приликом утврђивања вишка запослених на радном месту на коме је тужилја распоређена није примењен критеријум оцењивања резултата рада, већ допунски критеријум, броја пуних година рада остварених у радном односу код послодавца. Наиме, тужилја је била на боловању у периоду од 23.03.2020. до 21.05.2020. године, на годишњем одмору у периоду од

22.05.2020. до 05.06.2020. године, на плаћеном одсуству од 09.06.2020. до 25.09.2020. године, на годишњем одмору од 28.09.2020. до 09.10.2020. године и на плаћеном одсуству од 15.10.2020. до 11.12.2020. године, због чега није било могуће применити критеријум оцењивања резултата рада тужиле у последњих шест месеци који претходе месецу у коме се доноси предлог програма решавања вишка запослених. Тужиле је код туженог била запослена пуних 18 година, док је друга запослена на истом радном месту, ББ, била запослена тридесет и једну пуну годину. Тужиле је, по основу наведеног програма, проглашена вишком запослених под редним бројем ..., у табели број ..., након чега јој је, решењем туженог број 66/16792 од 25.01.2021. године, престао радни однос. Наиме, оспореним решењем, тужиле је отказан уговор о раду и престао јој је радни однос, при чему има право на отпремнину због престанка радног односа по основу вишка запослених, у износу од 359.951,01 динар, која јој је исплаћена пре престанка радног односа, услед тога што је због технолошких, економских и организационих промена дошло до смањења обима посла које је запослена обављала, а нема могућности за њеним даљим радним ангажовањем на другим или сличним пословима, уз образложење да је, с обзиром на то да је на радном месту специјалиста документације летења 1 смањен број извршилаца са 2 на 1, било потребно између двоје запослених који обављају исте послове одредити запосленог који представља вишак, за чијим радом престаје потреба, да је основни критеријум за утврђивање вишка запослених оцена резултата рада, која се даје за период од 6 календарских месеци, који претходе месецу у коме се доноси предлог програма решавања вишка запослених, у конкретном случају, од јуна до новембра 2020. године, али да није било могуће применити овај критеријум, имајући у виду да је у периоду од јуна до новембра 2020. године запослена у највећем делу била одсутна са рада, тако да послодавац није могао да оцени њене резултате рада у овом периоду и упореди их са резултатима рада другог запосленог на истим пословима (запослена је била на годишњем одмору у периоду од 22.05.2020. године до 05.06.2020. године, на плаћеном одсуству од 09.06.2020. године до 25.09.2020. године, на годишњем одмору од 28.09.2020. године до 09.10.2020. године и на плаћеном одсуству од 15.10.2020. године до 11.12.2020. године), да је због наведеног примењен допунски критеријум, прописан чланом 123 став 1 Правилника о раду, којим је предвиђено да предност да не буде проглашен технолошким вишком има запослени који има више пуних година рада остварених у радном односу код послодавца, те да је утврђено да запослена представља вишак запослених за чијим је радом престала потреба, јер има 18 пуних година рада остварених у радном односу код послодавца, што је мањи број година у поређењу са ББ, која има тридесет и једну годину рада остварених у радном односу код послодавца, те да је применом наведеног критеријума било могуће утврдити вишак запослених и није било потребе применити остале критеријуме прописане чланом 123 став 2 Правилника о раду.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, закључак је првостепеног суда да тужбени захтев, којим је тужиле тражила да суд поништи, као незаконито, решење туженог број 66/16792 од 25.01.2021. године, којим је тужиле отказан уговор о раду, није основан. Наиме, првостепени суд је нашао да је у конкретном случају тужени испунио услове за утврђивање вишка запослених предвиђене чланом 179 став 5 тачка 1 Закона о раду, у вези чл. 154, 155, 156 и 157 Закона о раду, као и чл. 120, 122 став 6 и 123 Правилника о раду туженог од 10.04.2019. године, имајући у виду да је тужени донео Правилник о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова број 2841 од 10.12.2020. године, након чега је донео Одлуку

број 2995 од 22.12.2020. године о покретању поступка за утврђивање вишка запослених за чијим радом је трајно престала потреба, као и Предлог Програма решавања вишка запослених број 3059 од 30.12.2020. године, који је достављен Националној служби за запошљавање и репрезентативном Синдикату КЕПР, а на који су НСЗ дана 05.01.2021. године, а репрезентативни Синдикат дана 11.01.2021. године доставили своја мишљења, на која мишљења се тужени изјаснио дана 14.01.2021. године, након чега је тужени донео Програм решавања вишка запослених број 82 од 14.01.2021. године. У конкретном случају, тужени је, услед економских промена, те смањења обима посла, утврдио да је престала потреба за једним од два извршилаца на радном месту специјалисте документације летања 1. Приликом одређивања која од две запослене представља технолошки вишак, тужени је применио допунски критеријум, који се односи на дужину радног стажа запослених код туженог, те утврдио да је тужиља технолошки вишак. Овај критеријум је примењен с обзиром на то да у последњих 6 месеци пре доношења Предлога Програма решавања вишка запослених од 30.12.2020. године тужиља није активно радила, користила је годишњи одмор и плаћено одсуство. Приликом доношења одлуке, првостепени суд је имао у виду наводе тужиље да сматра да је тужени отказао уговор о раду тужиљи противно одредби члана 157 Закона о раду, али је нашао да су овакви наводи неосновани, с обзиром на то да тужиљи није отказан уговор о раду с обзиром на коришћење боловања, а додатно имајући у виду да тужиља у периоду у коме је требало да буде оцењивана и није користила боловање, већ годишњи одмор и плаћено одсуство. Како је првостепени суд нашао да је решење о отказу уговора о раду туженог правилно и засновано на закону, те како је тужбени захтев којим је тужиља тражила да суд обавезе туженог да је врати на рад акцесоран у односу на захтев за поништај решења о отказу уговора о раду, првостепени суд је одбио, као неоснован, и захтев тужиље за враћање на рад, као у ставу два изреке ожалбене пресуде. Одлуку као у ставу три изреке ожалбене пресуде (решење) првостепени суд је донео с позивом на одредбе члана 16 ст. 1 и 2 Закона о парничном поступку, налазећи да није надлежан да одлучује о распоређивању запослене, с обзиром на то да одлуку о распоређивању запосленог доноси послодавац, при чему наведена одлука зависи од процеса и организације рада.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно је првостепени суд применио материјално право, дајући за своју одлуку потпуне и јасне разлоге, које прихвата и овај суд, у поступку жалбене контроле.

Наводи жалбе не доводе у сумњу правилност ожалбене пресуде, нити пружају доказе за супротно, већ жалба истиче околности које су правилно цењене од стране првостепеног суда и тичу се посебно разлога за примену допунског критеријума за утврђивање вишка запослених у конкретном случају, а које нису од утицаја на другачију одлуку управо из разлога које даје првостепени суд, правилно се позивајући и на примену одредбе члана 122 став 6 Правилника о раду туженог, којом је прописано да примена критеријума оцене резултата рада искључује примену осталих критеријума, уколико је на основу њега могуће утврдити запослене који ће бити проглашени вишком и за чијим радом престаје потреба, а жалба не спори чињеницу утврђену у првостепеном поступку да тужиља у конкретном случају у последњих 6 месеци пре доношења Предлога Програма решавања вишка запослених није радила, те се овај суд, као другостепени, користи овлашћењем из одредбе члана 396 став 2 Закона о парничном поступку, којом је прописано да ако се пресудом жалба одбија, у

образложењу пресуде суд неће детаљно образлагати пресуду у случају да прихвата чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права, а ожалбена пресуда, супротно наводима жалбе, није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка, на које се, неосновано, у жалби указује.

Наиме, супротно наводима жалбе, ожалбена пресуда не садржи битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, јер је јасна у погледу разлога о одлучним чињеницама и даје потпуне разлоге.

Првостепени суд је, дајући разлоге за своју одлуку, ценио изведене доказе у смислу члана 8 Закона о парничном поступку, те су у том смислу без утицаја на правилност донете првостепене пресуде наводи у жалби који се односе на оцену доказа.

Неосновано у жалби тужиља тврди да је првостепени суд погрешно и непотпуно утврдио чињенично стање, имајући у виду одредбу члана 228 Закона о парничном поступку, којом је прописано да је странка дужна да изнесе чињенице и предложи доказе на којима заснива свој захтев или којим оспорава наводе и доказе противника, а суд утврђује чињенице од којих зависи одлука о основаности захтева, у ком смислу је првостепени суд и поступио, а на рочишту на коме је главна расправа закључена, након доказног поступка, тужиља предлога у допуну доказног поступка није имала.

Неосновани су и наводи жалбе о погрешној примени материјалног права.

Чланом 179 став 5 тачка 1 Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05, са новелама) прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца, и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Поштујући наведене одредбе закона, а код изложеног чињеничног стања утврђеног у поступку доношења ожалбене пресуде, правилно је првостепени суд нашао да су се у конкретном случају стекли услови за отказ уговора о раду тужиљи, применом одредаба члана 179 став 5 тачка 1 Закона о раду, у вези одредаба чл. 153-160 Закона о раду, које регулишу вишак запослених, имајући у виду и да жалба не спори да је тужиљи исплаћена отпремнина, као и да није било могућности за њеним даљим радним ангажовањем на другим или сличним пословима, како је констатовано у оспореном решењу. Наиме, у ситуацији, као у конкретном случају, када је дошло до смањења броја извршилаца, а тужени је, у поступку утврђивања вишка запослених, на основу утврђених и јасно дефинисаних критеријума, поређењем тужиље са другим извршиоцем на истом радном месту, утврдио да је тужиља технолошки вишак, а тужени није могао да је премести на друге одговарајуће послове, и исплатио јој је отпремнину, тужени је, супротно наводима жалбе, имао право да тужиљи откаже уговор о раду оспореним решењем, те је правилан закључак првостепеног суда да је тужбени захтев тужиље за поништај оспореног решења о отказу уговора о раду неоснован.

Како је одбијен тужбени захтев тужиље за поништај решења о отказу уговора о

раду, а имајући у виду акцесоран карактер захтева за враћање на рад, правилно је првостепени суд одбио тужбени захтев тужиле и за враћање на рад, као у ставу два изреке ожалбене пресуде, правилном применом члана 191 став 1 Закона о раду.

Потврђено је решење садржано у ставу три изреке ожалбене пресуде, имајући у виду да је првостепени суд дао потпуне и јасне разлоге, које прихвата и овај суд, у поступку жалбене контроле, у том делу, а жалба нема посебних разлога, с тим у вези.

Правилно је и решење о парничним трошковима, садржано у ставу четири изреке ожалбене пресуде, донето правилном применом одредаба члана 153 и члана 154 Закона о парничном поступку.

Како тужилца није успела у поступку по жалби, нема право на накнаду трошкова насталих у поступку поводом тог правног лека и стога је овај суд, применом одредбе члана 165 став 1 Закона о парничном поступку, донео одлуку као у ставу два изреке ове пресуде (решење).

Из наведених разлога, на основу члана 390 и 401 тачка 2 Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Зорица Јовановић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**